

Svensk Reumatologisk förening

Av Tomas Bremell

Svensk Reumatologisk förening bildades 3 april 1946. En av föreningens huvuduppgifter var att verka för att reumatologi skulle bli en egen specialitet. Kampen för detta blev lång och först 1969 krön-tes ansträngningarna med framgång. Reumatologin har därefter utvecklats från en exklusiv universi-tetsspecialitet till en landsomfattande länsspecialitet. I dag finns reumatologer i alla landsting. Antalet yrkesverksamma reumatologspecialister är ca 220 medan antalet ST-läkare uppgår till 60-70. Bland de tidigare årens tongivande reumatologer bör nämnas Gunnar Kahlmeter, Nanna Svartz, Gunnar Edström, Börje Olhagen, Kåre Berglund m.fl.. Under de senaste tjugo åren har mycket viktiga insatser inom forskning och klinik gjorts av Frank Wollheim, Andrzej Tarkowski, Richard Holmdahl och Lars Klareskog.

Reumatologi handlägger rörelseorganens medicinska sjukdomar och genomgår för närvarande en revolutionerande utveckling. Vår specialitet har ansvar för ett stort fält inom sjukvården från reha-bilitering av patienten med besvär från rörelseorganen till aktiv behandling av inflammatorisk autoim-mun sjukdom oavsett organ. Reumatologin har varit först med teamvård, patientskolor och primär-vårdskonsulter vilka fortfarande är aktiva verktyg i reumatikervården. Under senaste åren har skett en explosion av kunskap inom ämnesområdet reumatologi. En kraftigt fördjupad kunskap avseende meka-nismer bakom inflammation och vävnadsförstörelse har lett fram till framtagande av nya revolutione-rande läkemedel. Reumatologin har i dag en stödfunktion gentemot ett flertal andra specialiteter fram-förallt vad gäller immunpåverkan och behandling av inflammatorisk sjukdom. Diagnos och behandling ska komma tidigt i sjukdomsförloppet så att vävnadsförstörelse och utslagning ur arbetslivet hindras och för tidig död undviks. Åldersgruppen mellan 40-60 år dominerar i reumatikervården. De reuma-tologiska enheterna handlägger framförallt patienter med inflammatorisk sjukdom. Man räknar med ca 1 miljon svenskar med reumatiska sjukdomar varav 800 000 med icke inflammatorisk och 200 000 med inflammatorisk sjukdom. Vad gäller inflammatoriska sjukdomar utgör behandlingen av selektiva riktade immunpåverkande läkemedel ett ökande fält där grundläggande mekanismer upptäcks och nya läkemedel utvecklas.

Reumatologin har haft ett långvarigt och omfattande samarbete med ortopedin. Redan under 60-talet utvecklades ett omfattande samarbete i Lund mellan reumatologi och ortopedi genom paret Brattström. Merete var överläkare på reumatologdispensären medan Håkan som ortoped utvecklade reumakirurgiska metoder och kunnande. Deras arbete bidrog också till att utveckla teamtänkandet runt den reumatiska patienten. Regelbundna ronder av ortopeder på reumatologenheter förekommer nume-ra på de flesta håll i landet. Dessa ronder fyller en viktig uppgift framförallt för att patienten ska uppnå optimal rehabilitering. Man måste även betona rondernas stora utbildningsvärde. Motsvarande samar-bete med gemensamma ronder finnes med handkirurgin framförallt på regionsjukhusen.

I framtiden är ett fortsatt samarbete med ortopedin viktigt för att utveckla teambehandling och rehabilitering. Den ökande kunskapen avseende cellbiologi, immunologi och molekylärbiologi kan bidra till att utveckla nya behandlingsmetoder vid arthros. Den nya folksjukdomen osteoporos öppnar ett spännande fält för samarbete mellan reumatologi och ortopedi. På flera sjukhus är reumatologi och ortopedi inom samma område eller division och inom flera medicinska fakulteter ingår reumatologi och ortopedi i samma institution.

I samband med specialitetsutredningen 2002-03 hotades reumatologi som fristående basspeci-alitet. Från SRF fördes en samlad och kraftfull argumentering för vår specialitet. Från reumatologins sida uppskattades mycket stödet från ortopedin, såväl lokalt som nationellt. Socialdepartementets

tvekan till Socialstyrelsens förslag innebär en delseger för reumatologin.

Internationellt sker omfattande samarbete inom EULAR (European League Against Rheumatism) och UEMS (Union of European Specialists).

Svenska Reumatologi ser med stor tillförsikt fram mot de kommande åren och utvecklar gärna samarbetet med ortopedin vad gäller klinik, utbildning och forskning.

Tomas Bremell är ordförande i Svensk Reumatologisk förening